

VLAAMSCH LIEDEREN BOEK

• TEN GEBRUIKE VOOR DE •
LIEDERAVONDEN
OP DE TAALGRENS

In reinen eenvoud klinkt het lied
uit aller hart en mond.

V. A. De la Montagne.

Gravuur, Boek- en Steendruk.
ALFONS MEULEMANS-DE PRETER
Muntstraat, 27, Leuven. — 1913

VLAAMSCH LIEDEREN BOEK

● TEN GEBRUIKE VOOR DE ●
LIEDERAVONDEN
OP DE TAALGRENS

In reinen eenvoud klinkt het lied
uit aller hart en mond.

V. A. De la Montagne.

Gravuur, Boek- en Steendruk.
ALFONS MEULEMANS-DE PRETER
Muntstraat, 27, Leuven. — 1913

Het Lied

V. A. De la Montagne

Muziek Jan Blockx

In reinen eenvoud klinkt het
uit aller hart en mond ;
in alle talen zingt het,
de gansche wereld rond ;
't Galmt van der bergen toppen
in groene dalen voort,
alom waar harten kloppen,
het frissche volkenwoord !

't Vindt kinderlijke klanken
voor heilige moedertrouw ;
't vindt woorden als gezangen,
voor de aangebeden vrouw,
Het brengt waar tranen vloeien.
en in den zonn'gen woon,
waar liefde en vreugde bloeien, —
den eenen rechten toon ;

't Strooit op de levenspaden,
een groenbekranste fee,
de milde blijde zaden
van hooger rust en vree.
Het brengt met licht en klaarheid
het lijdend hart zijn groet ;
eenvoudig als de waarheid,
rein als het volksgemoed.

De Vlaamsche Leeuw

H. Van Peene

Muz. v. Karel Miry

Zij zullen hem niet temmen,
Den fieren Vlaamschen Leeuw,
Al dreigen zij zijn vrijheid
Met kluisters en geschreeuw.
Zij zullen hem niet temmen
Zoolang één Vlaming leeft,
Zoolang de Leeuw kan klauwen,
Zoolang hij tanden heeft.

Zij zullen hem niet temmen,
Zoolang één Vlaming leeft,
Zoolang de Leeuw kan klauwen,
Zoolang hij tanden heeft.

De tijd verslindt de steden,
Geen tronen blijven staan !
De legerbenden sneven :
Een volk zal niet vergaan.
De vijand trekt te velde,
Omringd van doodsgevaar,
Wij lachen met zijn woede,
De Vlaamsche Leeuw is daar.

Hij strijdt nu duizend jaren
Voor Vlaanderen's dierbaar lot,
En nog zijn zijne krachten
In al haar jeugdgenot.
Als zij hem machteloos denken
En tergen met een schop,
Dan recht hij zich bedreigend
En vreeslijk voor hen op.

Wee hem ! den onbezonnen,
Die, valsch en vol verraad,
Den Vlaamschen Leeuw komt streelen
En trouweloos hem slaat.
Geen enkele handbeweging
Die hij uit 't oog verliest.
En, voelt hij zich getroffen,
Hij stelt zijn maan en briescht.

De Blauwvoet

A. Rodenbach

J. Destoop

Nu een lied van Vlaamsche zonen,
Nu een dreunend kerelslied,
Dat in wilde Noordertonen
Uit het diepste ons herten schiet.

Refrein

Ei, het lied der Vlaamsche zonen
Met zijn wilde Noordertonen,
En het oude Vlaamsch : Hoezee !
« Vliegt de Blauwvoet, Storm op zee ! »

't Wierd gezeid dat Vlaanderen groot was,
Groot scheen in der tijden wolk,
Maar dat Vlaanderland nu dood was
En het vrije kerelsvolk.

Maar dan klonk een stemme krachtig,
Over 't oude Noordzeestrand,
En het stormde grootsch en machtig,
In het doode Vlaanderland.

En hier staan wij 't hoofd omhoog,
Vuisten sidd'rend, kokend bloed,
Vlam in 't herte, vlam in de ooge,
En ons naam ons trillen doet !

Weg de bastaards, weg de lauwaarts !
Ons behoort het Noorderstrand,
Ons, de kerels, ons, de Klauwaarts,
Leve God en Vlaanderland !

Groeninghe

Guldensporenlied, bekroond door het Alg. Nederl. Verbond (A. T.)
Guido Gezelle

Jos. Van Hoof

Het Vlaamsche heir staat immer pal
Daar 't winnen of daar 't sterven zal :
Alhier, aldaar aan lange lansen,
De leeuwen dansen !

De winden schudden met geweld,
De zwarte blomme in 't geluw veld?
De kwaden zien beneen de transen.
De leeuwen dansen !

Met bezemen zoo komen z'af,
Om 't Vlaamsche volk af te ransen,
Als ijdel kaf, dat 't zweerd onweerd is,
De leeuwen dansen !

Harop ! Harop ! De trompe steekt :
De boeien los ! De banden breekt !
Ten vijand in ! Dat op zijn schansen
De leeuwen dansen !

Sta vuist en voet de vaan omtrent !
En gij die God noch eer en kent,
Ruimt bane, eer op uw veege bansen,
De leeuwen dansen !

—

4

Omdat ik Vlaming ben

Lambrecht Lambrechts

M. Matthijssens

Waarom ik voor geen vreemden buig ?
Waarom ik met Van Maerlant juich ?
Zijn leuze voor de mijne erken !
Omdat ik Vlaming ben !

Waarom ik bij mijn stillen haard
De taal der vaadren heb bewaard
En aan geen anderen toon gewen ? —
Omdat ik Vlaming ben !

Waarom ik aan mijn kindren leer :
« Maak Vlaanderen groot gelijk weleer ! »
Waarom ik, hopend, juich met hen ? —
Omdat ik Vlaming ben !

Waarom ik 't goede Vlaamsche diet
Mij hart blijf schenken en mijn lied,
Mijn adem en mijn wakkre pen ? —
Omdat ik Vlaming ben !

—

Strijdkreet

Hoerah ! Hoerah !
Wij wilden wat was recht,
Hoerah ! Hoerah !
En wonnen wat wij wilden !
(2 maal)

Reist de wereld rond
reizet, hoort en ziet,
leeft er grooter volk,
vrijer is het niet.
Dit danken wij der vaderen moed,
voor vrijheid ook ons laatste goed en bloed.

Hoerah ! Hoerah !
Wij wilden wat was recht,
Hoerah ! Hoerah !
En wonnen wat wij wilden !

Vrede, vrede hier !
En uit hoofde en hand
Eer en heil gestrooid
Over 't Vaderland !
O Vaderland ! o Vaderland !
Hoe ieders hart voor U van liefde brandt ?

—

Wij willen

L. Lambrechts

E. Hullebroeck.

De Vlaming heeft geen hoogeschool,
De Vlaming, hij alleen op aard'
Hij alleen !
Maar sprak hij onvervaard :
Ik wil er een !
Ik wil !
Verstaat gij mij ? Ik wil !
De Vlaming had een hoogeschool !

De Vlaming heeft geen Vlaamsch bestuur,
Dat duldt hij, hij alleen op aard'
Hij alleen !...
De Vlaming had een Vlaamsch bestuur !

Hij is niet meester in zijn land
De Vlaming...
Ik wil het zijn!...
Hij was de meester in zijn land!

7

Het Lied der Vlaamsche Hoogeschool

L. Lambrechts

E. Hullebroeck

Hunker niet langer naar gunsten meer :
Zijt gij een knecht, een ander de Heer ?
Dappere deugden hebt gij geërfd :
Zeg wat gij durft en wat gij derft !

Mannen van Vlaanderen, schept zangen vol nieuwe vreugd :
Zonnige droomen bezielen de nieuwe jeugd !
Zij vlecht ons wachtend land een gouden aureool !
Leve de Gentsche, Vlaamsche hoogeschool !

Edele ridders van 't heilige recht
Heerlijk rijzend in 't fiere gevecht,
Dij uwe trits tot een machtige schaar,
Hou ende trou in 't wassend gevaar !

Bant gij uw taal naar keuken noch stal !
Klinkt zij in school en kloosterhal,
Heerscht zij in hut en heerenwoon
Vriend en vreemd zal 't tuigen : Hoe schoon !

Wenscht gij een eind aan 't malle geschil
Vlaming, donder een machtig « Ik wil »
Eischt gij « Het lichtet overal ! »
Eischt het met woord en daad ! Het zal !

8

Waakt

G. Antheunis

F. A. Gevaert en H. Willems

Kerels der gouwen Vlaanderlands,
wat slaapt of wat gaapt gij thans !

Listig ter zij
kruipt en sluipt bastaardij
en woekert los en vrij ?
Het geldt uw land-aard !
Waakt, waakt, waakt !
De vijand naakt !

Kerels der gouwen Vlaanderlands,
wat is er uw Dietsch nog thans ?

Vreemd in zijn land,
van zijn rechten ontmand,
ten prooi aan klauw en tand !
Het geldt uw landtaal...
Waakt, waakt, waakt,
De vijand naakt !

Kerels der gouwen Vlaanderlands,
staat op en vergadert thans ?

Gordt uwe lêen
met den moed van voorheen,
houdt stand ! — en wijke er geen !
Het geldt uw zelf-zijn !
Waakt, waakt, waakt !
De vijand naakt !

9

Kerelslied

Marten Hoste

E. Hullebroeck

Wie kerelsbloed in de adren heeft,
Verheffe stout zijn lied ;
Het lied, waarvoor de zuiderling
Nog beeft en siddrend vliedt :
Vliegt de Blauwvoet ? Storm op zee !
Vliegt de Blauwvoet ? Druk en wee !
Wie kerelsbloed in d'adren heeft,
Verheffe stout zijn lied !

Wie kerelsbloed in de adren heeft,
Beminne vrij zijn taal,
En zette fier den ijzren hiel
Op vreemden tooi en praal :
« Weg wat Waalsch is ! » Dreun zijn kreet,
Weg wat valsch is, plicht vergeet !
Wie kerelsbloed in de adren heeft,
Beminne vrij zijn taal !

Wie kerelsbloed in de adren heeft
Ontrolle fier de vlag,
Die wuifde op 't roemrijk Groeningveld
Den elfden Julidag !
Nogmaals dreune in 't krijgsgeschreeuw
De oude strijdkreet : Vlaanderen den Leeuw !
Wie kerelsbloed in de adren heeft
Ontrolle fier de vlag !

Het lied der Vlamingen

Em. Hiel

P. Benoit

Waar Maas en Schelde vloeien,
De Noordzee bruischt en stormt;
Waar vrede en kunsten bloeien,
De vrijheid mannen vormt;
Waar velden, wouden, weiden,
Als gaarden rijk beplant,
De weelde en vreugd verspreiden :
Daar is, daar is ons Vaderland,
Daar is ons Vaderland.

Daar stijgen uit 't verleden,
De Keerl en Klauwaart op;
Zij hebben stout gestreden,
Verplet der vreemden kop,
Hun goed, hun bloed, hun leven
Met mildheid steeds verpand,
Om ons te kunnen geven
Het vrije, vrije Vaderland,
Het vrije Vaderland.

O Vaderland ! O Vrijheid !
Gij adelt ons gevoel ;
Wij zweren ook met blijheid,
Uw toekomst is ons doel.
Wij zullen, jonge scharen.
Steeds onzen plicht gestand,
Met hand en hart bewaren,
Het heilig, heilig Vaderland,
Het heilig Vaderland.

Wij zijn de druppels van de zee

X. Janssens.

P. Benoit

Wij zijn de druppels van de zee,
de jongens, wij, van Vlaanderen.
Alleene zijn wij zonder macht,
een hoopje zand verlamt ons kracht ;
verderfelijker als een schicht,
is ons een straal van gloeiend licht ;
Vereenigt ons een nauwe band,
we vreezen zonne meer, noch zand,
want vaste trouw en eenigheid
berscheppen ons zelfstandigheid ;
en zie, der druppels dichte schaar
wordt groot en sterk, heur naam is baar.

Wij zijn de baren van de zee,
de gilden, wij, van Vlaanderen.
Wij zijn de baren golvend zacht
waar 't zonneken in blinkt en lacht,
wanneer de wind ons kussend streelt
en in ons blonde lokken speelt;
Verduistert 't blijde zonnelicht
en zweept de wind ons in 't gezicht,
ten aanval vliegt ons grauwe rit;
wat weerstand biedt verpletten wij
of dragen 't in den afgrond mee
het kamplied huilend van de zee !

Wij zijn de wilde Noorderzee,
de jonkheid wij van Vlaanderen.
De kronkellijn der blanke hiel
mijn grens en paal door 's Heeren wil,
die volg ik als het lam gedwee,
ik, wilde, woeste Noorderzee;
Maar wee den mensch die dijken stelt
aan mijn gebied en mijn geweld,
die mijne kracht den weg verspert
en mijne rechtvaardige gramschap telt !
de dijk heeft doode wettenmacht,
maar ik het leven, 't recht, de kracht !

—
12

Jan Frans Willemslied

Dr H. Claeys, Pr.

O. Roels

Toen Schelde en Lei hier hoorden
Zijn levenwekkend woord
En 't voerden langs hun boorden
Door 't luitrend Vlaanderen voort,
Dan is die strijd begonnen
Van taaien Vlaamschen moed...
't Volk heeft zijn ziel herwonnen,
Zijn taal en erflijk goed.

Heil, Willems heil ! die 't leven
Weer wekte in Vlaandrens schoot !
Heldhaftig was zijn streven !
Zijn zegen en roem zijn groot !

Omsluiterd was de luister
Van Vlaandrens fiere Maagd ;
Gedoofd in nachtelijk duister,
De lichtkroon die zij draagt,
Die glanzend, ja nu weder
Haar vorstlijk hoofd omstraalt.
Het sluierfloers viel neder...
Het schutsgeest zegepraalt.

Elk Dietsche gouw treedt nader
En legt een bloemkroon neer :
Ons Vlaandren noemt hem «Vader »
En wijdt hem dank en eer,
Uit Willems is 't herboren ;
En heden weer ons eed
Aan taal en volk gezworen,
Voor welk hij streed en leed !

Klokke Roeland

A. Rodenbach.

J. Destoop.

Boven Gent rijst, eenzaam en grijs,
't Oud Belfort zinbeeld van 't verleden ;
Somber en grootsch, steeds stom en doodsch,
Treurt de oude held op 't Gent van heden ;
Maar soms hij rilt. En eensklaps gilt,
Zijn bronzen stemme door de stede :
Trilt in uw graf, trilt Gentsche helden,
Gij, Jan Hyoens, gij Artevelden ;
Mijn naam is Roeland, 'k kleppe brand,
En luide storm in Vlaanderland.

Een bont verschiep schept 't bronzen lied,
Prachtig weertoovrend mij voor de oogen.
Mijn ziel herkent het oude Gent :
't Volk komt gewapend toegevlogen,
't Land is in nood « Vrijheid of dood ! »
De gilden komen aangetogen.
'k Zie Jan Hyoens, ik zie de Artevelden,
En stormend roept Roeland den helden :
Mijn naam is Roeland, 'k kleppe brand,
En luide storm in Vlaanderland.

O heldentolk, o reuzenvolk,
O pracht en macht van vroeger dagen !
O bronzen lied, 'k wete uw bediend,
En ik versta 't verwijtend klagen ;
Doch weest getroost : Zie 't Oosten bloost
En Vlaandrens zonne gaat aan 't dagen.
Vlaandren den Leeuw ! Tril oude toren,
En paar uw lied met onze koren :
Zing : Ik ben Roeland, 'k kleppe brand,
Luide triomf in Vlaanderland.

Kerlingaland

Th. Stevens

Em. Hullebroeck en Karel Mestdagh

Waar de Kerelen woonden, daar wonen wij goed.
Daar golft op de voren
Het welige koren,
Daar weren de duinen den reuzigen vloed...
O Kerlingaland (3 maal), gegroet !

Want de Kerelen minden, bevrijdden dit land ;
Zij steunden den standaard
Zij redden den landaard,
Al leefden zij bij eenen roggenen kant...
O Kerlingaland (3 maal), gegroet !

Wat de Kerelen wonnen bewaren wij vrij ;
Wij haten wat valsch is,
Bestrijden wat walsch is,
Verschoppen den waan en de dwingelandij...
O Kerlingaland (3 maal), gegroet !

Beiaardlied

Julius De Geyter

Peter Benoit

Dan zal de beiaard spelen
Van al uw torentransen :
Dan zal de grijsheid kweelen :
Dan zal de jonkheid dansen.

Dan schiept gij opgetogen
Tot Prinsen, Vlaamsche steden !
Wie onder zegebogen
Op zegewagens reden.

Dan liet gij uw rondeelen
En kanten gevels glansen ;
Dan hield gij landjuweelen ;
Dan vlocht gij lauwerkransen.

Dan spreiddet gij voor de oogen
Uw Vrijheid, Kunst en Zeden ..
Op allen mocht gij bogen ;
Om allen werd ge aanbeden !

Verre van Vlaanderen

X Janssens

A. De Meulemeester,

Hart, mijn hart, waarom zoo treuren ?
Wat beduidt dit zwaar verdriet ?
't Is zoo schoon hier in den vreemde,
Hart, mijn hart, ontbreekt u iet ?

Iets ontbreken ! alles derf ik,
'k Voel mij zoo verloren hier,
't Is wel schoon hier in den vreemde
Doch een thuis en wordt het niet,
Naar mijn arme vaderstede
Wou ik heên in snelle vlucht ;
'k Tracht naar vader en moeder,
Naar mijn Vlaandrens veld en lucht.

'k Wou de groene beemd aanschouwen
En het gulden korenveld
Waar de zeisens vroolijk klinken
En het oogstlied dreunend schelt.
In het schelderiet wou 'k hooren
Wind en water zingen zoet
'k Wou de schepenstoet zien glijden
Langs de valle, vlakke vloed.

Niemand mint mij in den vreemde,
Niemand drukt me als vriend de hand,
Niet een kindje lacht op mij hier
Lijk daarheim in Vlaanderland,
Daar waar 'k jeugdig was en zalig
En met liefde droeg mijn wee ;
Tot ik in mijn dorpken toeve
Heb ik vreugde meer nog vreë !

Hart, mijn hart in God zijn name,
Stel u in die wreede pijn :
Is 't Gods wil, hij kan wel helpen
Dat wij spoedig thuize zijn !

—

Het Kerelskind

A. Rodenbach

J. Ronse en Van Zulten.

Van waar koms du getreden
Zoo laat door rein en wind,
Van waar koms du getreden,
Alleen, du blonde kind ?

Du smidje van den woude,
Ik kome van het veld,
Waar vader heeft gestreden,
Waar vader ligt geveld !

Lo ? viel hij, 't was met eere,
Dijn vader welbemind,
Wat bergt dijn blauwe schabbe
Du arrem heldenkind ?

Du smidje, 't zijn de scherven
Von vaders goede zweerd ;
Du zals het mi hersmeden,
Het is 't hersmeden weerd.

'k Hersmede het di sterker
Dan 't vaders hand ooit zwong,
Maar, waartoe wil 't di dienen
Du best zoo bitter jong ?

Du smidje van den woude,
Bij Lo ! Du ne best nie' vroed :
Mijn vader wille ik wreken
Met stroomen walenbloed !

Het lied van den landman

Th. Severs

E. Hullebroeck.

Wij drijven den ploeg door het land
En zaaien den graan op de voren
En werken met nijvere hand :
Zoo winnen wij weelderig koren.
En gaan wij den akker eens rond
Zoo welt ons een lied uit het hart :

O Vlaandren ! Gezegende grond
Gij hoedt ons voor kommer en smart.

Wij drijven den ploeg door het veld
En zaaien dan graan op de voren ;
Wij zijn niet bevreesd voor geweld
Geen rossen vertrappen ons koren.
En zien wij den oogst in het rond,
Zoo vloeit ons een lied uit het hart :

Wij bergen den oogst in de schuur
En duchten geen wintersche dagen ;
Dan schuiven wij dicht bij het vuur
En lachen met buien en vlagen.
En slaan wij den blik in het rond
Zoo welt ons een lied uit het hart.

—

19

Vrij en Blij

G. Gezelle

A. De Hovre

De vlaamsche zonen zingen vrij
En blij, zoo mannen plegen,
Hun eigen lied, noch vreezen zij
Al die hun zingen tegen !
Kloek aan dan, vrome heldendiet,
Kloek aan het vlaamsche lied !

Het klonk als in de wiege ik lag,
En leerde uit moeders blijden lach
De liefde die mijn hert en bloed
Nog trillen doet,
Voor Vlaandren, 't schoone land,
Voor Vlaandren in 't verleden
Vol eere en lof beplant
En vol aanminnelijkheden.

Het klonk als, goedendag in d'hand,
De vaderen vochten voor hun land ;
Totdat zij, bloedend, onversaafd,
En onverslaafd,
Des vijands erfgespuis,
Uit onze grenzen sloegen,
En, zingend, weer naar huis
Hun blijde vanen droegen !

Het klonk, zoo menig jaar geleên.
Het klonk bij oud en jong, voorheen,
Op reize, aan 't werk, bij vrouwe en kind,
Van al bemind,
Van al die, vrij en vrank,
Uit vlaamsche bloed geboren,
De dood eer als den dwang
Van slavernij verkoren !

—

Noordzee

E. Hiel

E. Hullebroeck

Wie kust er zoo driftig der duinen zand ?
Wie klotst er zoo blij, zoo juichend aan ons strand ?
Wie geeft er ons zout in het bloed
En moed in het krachtig gemoed ?
Hoezee ! dat is de Noordzee !
De zee van Nederland !

Wordt ze ooit door de vijanden aangerand
Dan walst rood van bloed, haar zilvren golvenbrand.
Wij weren de vijanden af
Of zinken met hen in 't graf
Hoezee ! Der wilde Noordzee !
De zee van Nederland !

O Schelde

Th. Sevens

K. Mestdagh

Door de Nederlanden,
Naar de wijde, diepe zee,
Stroomt de schoone Schelde ! (2 maal).
Heil en leven brengt ze mee.
Des juichen wij : o Schelde,
o machtige, prachtige vloed,
Wees gegroet !

Door de Nederlanden,
Waar de krijg heeft uitgewoed,
Stroomt de vrije Schelde ! (2 maal).
Maar de vrijheid kostte bloed
Toch juichen wij : o Schelde,
o machtige, prachtige vloed,
Wees gegroet !

Door de Nederlanden
Vroolijk zingend eeuwen lang,
Stroomt de lieve Schelde ! (2 maal).
Vrij van vreemden, band en dwang !
Dan juicht ons kroost : o Schelde
o machtige, prachtige vloed,
Wees gegroet !

22

Vlaamsche Psalm

A. Rodenbach

A. De Graeve

God, onze Heer, Gij zijt de Heer der Heeren.
Gij draagt de wereld op uw hand ;
Licht ge op uw volk, het bloeit in roem en eeren,
Keert Gij uw blikken, 't stort in 't zand.

God, onze Heer, Gij loecht weleer op Vlaanderen ;
Toen was het machtig, schoon en fier ;
Kluisters en juk, het sloeg ze ruw aan spaandren ;
« Vrijheid en nering ! » Klonk het hier.

God, onze Heer, wil 't jong geslacht aanhooren ;
Red Vlaandren uit zijn diepen val !
Zegen den eed door allen trouw gezworen ;
« Vlaandren, Vlaandren boven al ! »

—
23

Minnezangers Meilied

A. Rodenbach

Emiel Wambach

Wie heeft er de wandlende Meimaagd gezien ?
De arme zanger heeft ze gezien.

Hij lag in de doomende, zilveren wei
waar hij des avonds te slapen hem lei.

De zingende vogelen, vliegende stem,
begroetten de Maagd en wekten hem
en 't eerste dat zijn ooge zag

het was de Mageden hare lach.

Ei, ei, ronkende snaren !

Zingende stemmen de ruimte doorvaren.

Zij kwam daar juist langs hem gegaan.
Zij zag hem voorbijgaand minzaam aan,
Zij kwam, koninginne der wonnige mei,
alom de dampende, tintlende mei,
en ik, immer zwervende bergenkind,
sprong op gelijk een hert gezwind
en greep mijn snaartuig, en over de wei
vervolgde de koninginne der mei.

Ei, ei, enz.

Zij ging en bezag haar bloeienden hof,
in de lucht van satier weergalmde haar lof.

De rijzende zonne wierd van robijn,
de blozende kimmen van karmozijn,
het zwingende woud van smaragden was,
de beek van kristaal, en het levende gras

van vonkelend tintelend diamant,
van zeven kleuren bij zonne brand,

Ei, ei, enz.

Zij vaarde zoo schoon in het schitterend kleed,
hare oogen de bloemekens lachelen deed,
Om haar hals vlotten guldene lokken rond,
mij kwam gevleugelde zang in den mond,
want vreugdige liefde mijn herte doordrong,
en voor haar de zwervende zanger zong.
Zijn lied stond haar aan : zij aanhoorde zijn stem,
en keerde zich om en loech minzaam naar hem.
Ei. ei, enz.

24

Consciencielied

E. Keurvels.

O Vlaanderland ! O Moedergrond,
Aan heldenzonen rijk !
Geen land droeg in den dienst van 't Schoone
ooit koningsmantel, koningskrone
aan die gij droegt gelijk, —
niet een waar zoo de vrijheidskreet
klaroenend steeg uit mannenborsten, —
waar 't volk zoo koen den dwang bestreed,
daar 't vrij wou leven, vrij als vorsten !
O Vlaanderland ! O dierbre grond !
Wie heeft aan heel het wereldrond
die glorie luid verkond ?
Conscience, uw zoon, heeft dit gedaan :
laat waaien hem ter eere
d'aloude leeuwenvaan !
Hoezee !

O Vlaanderland ! O Moedertaal,
betoovrend klankjuweel !
Geen spraak waar zoo, als zonnevonken,
de reinste kleurenglansen pronken
in 't smijdig woordgespeel, —
niet eene waar zoo mild in suist
de zoete vreugd van 't minnend haret, —
niet eene waar zoo wild in bruist
het schrijnend wee van wraak en smarte !
O Vlaanderland ! O wondre taal !
Wie huldigde u als ideaal
van teérheid, kracht en praal ?
Conscience, uw zoon, heeft dit gedaan :
laat waaien hem ter eere
d'aloude leeuwenvaan !
Hoezee !

O Vlaamsche volk ! O Broedren al,
staat rotsvast op uw recht !
Hoe Keerlen bloedig dat bekochten,
hoe Klauwaarts moedig dat bevochten,
Conscience heeft dit gezegd.
Zijn roep getrouw, houdt stand als zij !
De taal is 't volk, de kunst uw glorie !
Voor zelfbestaan strijdt beide vrij,
dan juich Groot-Nederland viktorie !
O Vlaamsche volk ! O Broedren al !
Eén kreet dan overgalmen zal
het daavrend feestgeschal :
« Conscience, uw naam zal nooit vergaan ! »
laat waaien hem ter eere
d'aloude leeuwenvaan !
Hoezee !

—

25

Zou ik mijn Land niet minnen

Em. Hiel

Arthur Vermeulen

Zou ik mijn land niet minnen ?
Waar moeder mij bezag,
Met haren lieven lach,
Als om mijn hert te winnen,
Zou ik mijn land niet minnen ?
Waar zij de schoonste liekens,
In mijn geheugen zong.
Hoe rein die stemme klonk,
Als 't zacht geronk der biekens,
Zou ik mijn land niet minnen ?

Waar zij mij moedig toonde
Hoe 't werk altoos gedijt,
En mijne kindervlijt
Met zoete zoenen loonde ;
Zou ik mijn land niet minnen ?
O Heer, wees mijn behoeder,
Nu en ook t' allen stond.
Hier, hier in dezen grond,
Is 't heilig graf der moeder,
Zou ik mijn land niet minnen ?

—

De Vlaamsche Tale

Guido Gezelle

Lod. Mortelmans

De Vlaamsche tale is wonderzoet,
Voor die heur geen geweld en doet,
Maar rusten laat 't herte, alwaar,
Ze onmondig leefde en sliep te gaar,
Tot dat ze, eens wakker, vrij en vrank,
Te monde uitgaat heur vrijen gang ;
Wat verruwprachtig hoortooneel,
Wat zielverrukkend zingestreel,
O Vlaamsche tale uwe kunst ontplooit,
Wanneer zij 't al vol leven strooit
En vol onzegbaar schoonzijn, dat,
Lijk wolken wierooks, welt
Uit uw zoet wierookvat !

Mijn Moederspraak

Klaus Groth

Peter Benoit

O moederspraak, mij lief als geen,
Diep roert m'uw zoet geluid !
Waar ook mijn hart als staal en steen,
Gij dreeft den trots er uit.

Gij buigt mijn stijven nek zoo licht
Als moeder aan heur hart.
Uw vleien streelt me 't aangezicht,
En stil is alle smart.

Ik voel me nog een dartel kind:
Geen booze wereld meer !
Gij koost mij als een voorjaarswind :
Daar bloeit de vreugde weer !

Mijn oudje zegt mij nog : « Komaan » —
En vouwt mijn hand : « uw bête ! » —
En : « Onze Vader » vang ik aan.
Lijk ik wel vroeger dêe !

Dát voel ik diep, dát wordt verstaan :
Zoo spreekt ons hartebleed ;
En hemelvreugde, waait mij aan
En weer is alles goed.

Mijn moederspraak, zoo rein en recht
Gij tolk van 't oude Diet ;
Als bloot een mond « mijn vader » zegt,
Dat klinkt m'als engelenlied.

Zoo heerlijk streelt me geen gezang,
Zoo kweelt geen nachtegaal !
En tranen vloeien langs mijn wang,
Gelijk de beek ten daal'.

Mijn Moedertaal

I. Oorda

P. Benoit

Mijn moedertaal, wat klinkt gij zoet,
Hoe min 'k uw minste woord,
Dat mij aan 't Eden denken doet,
Waar 'k eerst u heb gehoord !

Ik denk mij weer in moeders'arm
Wanneer uw toon weerklinkt ;
Ik voel mij weer zoo goed, zoo warm,
En helle liefde blinkt.

Ik voel mij weer een kindje klein
En 't dunkt mij, 'k heb haar woord :
« Mijn schat ! mijn hart ! mijn engel rein ! »
Nu, streelend, weer gehoord.

Zij neigt tot mij ; in 't oog een traan :
« Bid, kind » zoo spreekt zij zacht.
En « Onze Vader » vang ik aan
Zoo 'k in mijn kindsheid placht ;

En 'k voel zoo diep hoe 't nooit vergaat
Wat moeder heeft geleerd ;
Hoe zij, schoon dood, mijn hart zoo kwaad
Ontroert nog en bekeert.

Mijn moeder's liefd' werd met u één :
Zij drong u, taal, in 't hart !
De liefde spreekt maar u alleen,
In jubel en in smart !

Mijn moedertaal, zoo machtig, daar
Gij mij van moeder spreekt,
Ik hoor u nooit, of 'k denk aan haar,
En 't oog van tranen leekt !

Aan de Vlaamsche Vrouwen

Van Roey

A. Schrey en A. Vermeulen

Vlaamsche vrouwe, sterk van ziele,
Min uw tale, 't schoone Dietsch!
Duld niet dat hier fransch gekweele
Dom verdringe ons moedertaal
Laat van uwe lippen, lieve.
Honig vloeien, vlieten zoet :
Onze gouden Vlaamsche sprake..
Min haar ! min haar ! Zij is het waard.

Wen uw kindje aan uw boezem
't Leven uit uw leven zwelgt ;
Of het zacht z'n roode mondje
Op uw lippen, lieve... drukt...
Doe het zoo in zalig éénzijn
Staamlen de eerste woorden zoet :
« Vader, moeder, kusje, bloeme... »
In der schoone vaadren taal...

Als dit kind, tot man gerezen,
Uwe borst doet zwellen breed
Van 'n fierheid fraai en reine...
Leer hem dan te blijven trouw
Aan z'n landaard, aan z'n tale,
Leer hem haar te minnen diep !
Doe hem luide hooge juichen :
« Vlaandren, Vlaandren, dit is mijn al !

—

Wat ik bemin

Th. Sevens

Leo Van Hoof

Ik min een woon, een kleine woon,
In Vlaanderland gelegen.
Daar klonk mij weleer de eerste toon,
Het eerste liedje tegen.
Daar spraken nooit, in zuur noch zoet,
Mijn ouders tegen mijn gemoed.
O dierbaar huis, gedekt met riet,
Aan U mijn groet, aan U mijn lied !
O dierbaar huis, o dierbaar huis !
Aan U mijn groet, aan U mijn lied !

Ik min een land, een zoet gewest,
Besproeid door Maas en Schelde.
Daar heeft de deugd een troon gevest,
Die nimmer kraakte of helde.
Daar greep men eeuwen lang het zwaard,
Voor eigen heerd, en eigen aard.
O Vaderland hoe nauw van grens,
Aan U mijn hert, mijn wil en wensch !
O Vaderland ! O Vaderland !
Aan U mijn hert, mijn wil en wensch !

Ik ken een taal, lief als een kind,
Die wij in eere houden.
Soms ruischt zij zacht, als de avondwind,
Die lispelt in de wouden.
Soms dreunt zij als een donderknal,
Als 't bruisen van een waterval.
O Moedertaal, o eigen lied,
Het Vlaamsche volk verleert U niet !
O Moedertaal, o Moedertaal !
Het Vlaamsche volk verleert U niet !

—

31

Ballade

(Uit het dramatisch tafereel Genoveva van Brabant)

H. Mélis

K. Candael

O, goudgekleurde vooglen,
Wilt gij mijn boden zijn ?
Snelt met uw lichte vooglen
Naar den geliefde mijn.
Het hart dat zoete minne draagt
Is zoo onrustig en bang ;
Ik wacht van als de morgen daagt,
En wachten duurt zoo lang.

O, goudgewiekte vooglen,
Gij deed mijn boodschap niet,
Gij steegt met licht vooglen
Maar liet mij in 't verdriet.
Het hart dat zware minne draagt
Is zoo onrustig en bang ;
Zoo meenge morgen is gedaagd
En eeuwig is zoo lang !

—

32

Wie kan u ooit vergeten ?

J. Van Droegenbroeck

J. De Clerck en F. Mille

Hoe kan een oog vergeten
Het licht der zonnestraal ?
Hoe kan een oor vergeten
Den klank der moedertaal ?
Hoe kan een hart vergeten
Het eerste liefdewoord,
Dat ruischt door alles henen
Als rein en zoet akkoord !

O Nederland, uw tale
Was mijnes geestes licht,
En 't eerste woord van liefde
Werd mij in 't Vlaamsch gericht.
Nog straalt voor 't oog der ziele
Die vlamme klaar en puur ;
Nog leeft in mijnen boezem
Dit eerste liefdevuur !

Hoe zou ik u vergeten,
Gij, duurste liefdepand ?
Al voel ik mij verloren
Hier in mijn vaderland.
Word ik om U verstooten,
Word ik om U misacht,
Aan U mijn laatste pogen,
Aan U mijn laatste kracht !

—
33

Aan u alleen

Willem Gijssels

Em. Hullebroeck

Geen avondwind en ruischt zoo zoet,
In 't stille van den tijd,
Dat mijn gedacht iets anders doet,
Dan zoeken waar gij zijt.
Of hij op bloemen zegepraalt,
Mij laat hij koud als steen.
Ik denk aan u, waar gij ook dwaalt
Aan u, aan u alleen !

Geen sterreken verleidt er mij,
Ik zie uw oogenpaar.
Dat in mijn harte blinkt zoo blij,
Dan zijt gij weder daar.
Wanneer uw oog in 't mijne straalt,
Geen afstand is er, neen.
Ik denk aan u, waar gij ook dwaalt,
Aan u, aan u alleen !

Geen kloksken klinkt er uit de vert,
Zoo vredig over 't land,
Dat het een wijlken uit mijn hert,
Uw stille stemme bant.
Wat ook zijn lieve klank verhaalt,
Wij spreken steeds meteen.
Ik denk aan u, waar gij ook dwaalt.
Aan u, aan u alleen !

—
34

Zeg, kwezelke, wilde gij dansen

XVIe eeuw

« Zeg, kwezelke, wilde gij dansen ?
Ik zal u geven een ei ».
« Wel neen ik », zei dat kwezelke,
« Van dansen ben ik vrij ;
'k En kan niet dansen,
'k En mag niet dansen,
Dansen is onze regel niet ;
Begijntjes en kwezelkes dansen niet ! »

« Zeg, kwezelke wilde gij dansen ?
Ik zal u geven een koe ».
« Wel neen ik », zei dat kwezelke,
« Van dansen word ik te moe.
'k En kan », enz.

« Zeg kwezelke wilde gij dansen ?
Ik zal u geven een paard ».
« Wel neen ik », zei dat kwezelke,
« En 't is mij 't dansen niet waard.
'k En kan », enz.

« Zeg, kwezelke wilde gij dansen ?
Ik zal u geven een man ».
« Wel ja ik », zei dat kwezelke,
« 'k Zal al doen wat ik kan.
Ik kan wel dansen,
Ik mag wel dansen :
Dansen is onze regel wel,
Begijntjes en kwezelkes dansen wel »

35

Lentelied

G. Antheunis

W. De Mol

Over het klein gehucht
Zeeg 't eerste duister ;
Lauw zweefde de avondlucht
Vol zacht gefluister.
't Vogelke kweelde blij,
't Bloemeke geurde vrij :
't Was in de Lente,
't Was in de Mei.

Hij was naar 't veld gegaan.
Zij kwam hem tegen ;
Blozende bleef zij staan.
Maar beide zwegen.
't Vogelke, enz.

Hij zuchtte als overlast,
Daar hij ze aanschouwde ;
Zij greep haar voorschoot vast,
En plooiden en vouwde.
't Vogelke, enz.

Hij nam haar handje teer,
En drukte 't stille ;
Zij gaf den druk hem weer
Als tegen wille.
't Vogelke, enz.

De eerste zoen welde thans
Van uit hun boezem ;
Zacht als der sterren glans,
Zuiver als bloesem.
't Vogeltje, enz.

—
36

De twee Koningskinderen

OUD LIED

Het waren twee koningskinderen,
Zij hadden elkander zoo lief ;
Zij konden bijeen niet komen.
Het water was veel te diep.
Wat deed zij ? Zij stak op drie keersen,
Als 's avonds het daglicht zonk :
« Och liefste, kom, zwem er over ! »
Dat deed 's konings zone, was jong.

Dat zag daar een oude kwene,
Een al zoo venijnig vel ;
Zij ging er het licht uitblazen,
Toen smoorde de jonge held.
« Och, moeder, mijn liefste moeder,
Mijn hoofdje doet mij toch zoo wee !
Mocht ik er een wijle gaan wandlen,
Gaan wandelen al langs de zee. »

« Och, dochter, mijn liefste dochter,
Alleen en moogt gij daar niet gaan :
Maar wek uwe jongste zuster,
Laat die met u wandelen gaan. »
« Och, moeder, mijn jongste zuster,
Is nog een zoo kleine kind :
Zij plukt er wel alle de bloem'kens,
Die zij onderwege vindt. »

« Zij plukt er wel al de bloemekens,
De bladerkens laat zij staan ;
Dan klagen de lieden en zeggen :
Dat hebben 's konings kinderen gedaan. »
« Och, dochter, mijn liefste dochter,
Alleen en moogt gij daar niet gaan ;
Maar wek uwen jongsten broeder,
Laat hem met u wandelen gaan. »

« Och, moeder, mijn jongste broeder,
Is nog een zoo kleine kind ;
Hij loopt er naar alle de vogels,
Die hij onderwege vindt. »
De moeder ging naar de kerke.
De dochter ging haren gang
Tot zij er bij 't water een visscher,
Den visscher haars vaders vond.

— « Och ! Visscher », zoo sprak zij, « visscher,
Mijns vaders visscherkijn,
Gij zoudt er voor mij eens visschen ;
Het zal u geloond wel zijn ! »
Hij smeed zijne netten in 't water.
De loodekens gingen ten grond ;
In 't korte was daar gevischet
's Konings zoon, van jaren zoo jong.

Wat trok zij van haren hande ?
Een vingerling, roode van goud.
« Houd daar », zeide ze, « goede visscher,
Dien vingerling, roode van goud ! »
Zij nam toen haar lief in d'armen
En kuste hem aan zijnen mond.
Och ! mondeken, kost gij nog spreken !
Och ! herteken, waart gij gezond !

Zij hield er haar lief in d'armen
En sprong er met hem in de zee.
« Vaarwel », zei zij, « schoone wereld,
Gij ziet er mij nimmer weer.
Vaartwel, o mijn vader en moeder,
Mijn vriendekens allen gelijk,
Vaartwel, mijne zuster en broeder ;
Ik vare naar het hemelrijk. »

—
37

Het looze Visschertje

OUD LIED

Des winters als het regent,
Dan zijn de paadjes diep, ja diep ;
Dan komt dat looze visschertje
Visschen al in het riet.
Met zijnen rijfstok, met zijnen strijkstok,
Met zijnen lapzak, met zijnen knapzak,
Met zijne leere van dirre dom deere,
Met zijne leere leersjes aan.

Dat looze molarinnetje
Ging in haar deurtje staan, ja staan ;
Opdat het aardig visschertje,
Voorbij haar heen zou gaan.
Met zijnen, enz.

« Wat heb ik u misdreven,
Wat heb ik u misdaan, ja daan,
Opdat ik niet met vrede
Voorbij uw deurtje mag gaan.
Met mijnen, enz.

» Gij hebt mij niets misdreven,
Gij hebt mij niets misdaan, ja daan,
Maar moet mij driemaal zoenen,
Eer gij van hier moogt gaan. »
Met uwen, enz.

—
38

Over 't Muurtje

L. Lambrechts.

Jos. De Klerk

Vroeger was de kleine jongen
Dikwijls op de bank gesprongen,
Om te kijken over 't muurtje.
Met het buurmanskind, zijn maatje,
Sloeg de jongen graag een praatje
Over 't muurtje.

Later stond hij even geerne
Bij de blondgelokte deerne
Op de tuinbank voor een uurtje ;
En hij moest zijn hart bedwingen,
Of het dreigde weg te springen
Over 't muurtje.

Letters makend met heur garen,
Grijpend naar heur gouden haren,
Loeg hij vleierend : « Wat borduurt je ? »
Zij bedierf haar mooie puntjes,
Gilde of gaf hem pepermuntjes
Over 't muurtje.

Plotseling vielen bitse woorden,
Die den reinen vrede stoorden.
Stookte minnennijd het vuurtje ?
Hij, hij meende dra : « Het rouwt je. »
Maar hij dwaalde en liep een blauwtje
Over 't muurtje.

't Meisje werd het pruilen moede,
Gauwer nog dan hij vermoedde,
En zij loeg om 't avontuurtje.
Eindelijk kwam ze — voor het leven ! —
Hem het zoete jawoord geven
Over 't muurtje.

« Eerst de bruilofshammen koken,
» Dan het muurtjen afgebroken ! »
Riep het gulle vaderbuurtje...
Was hun kus benijdenswaardig,
Vroeger ging het even aardig,
Over 't muurtje.

Marleentje

W. Gijssels

E. Hullebroeck

Ik pakte dat Marleentje al bij der hand :
Marleentje, Marleentje, vond het plezant
Ze liet zich leiden
Langs groene weiden.
Och ! wat zijn er toch meisjes in 't land !
Als mijn Marleentje, Marleentje, Marleentje,
Zoo is er maar eentje !

Ik kuste dat Marleentje op haren mond :
Marleentje, Marleentje vond dat gezond ;
 Ze zou niet geren
 Zich tegenweren.
Och ! wat loopen er meisjes hier rond !

Ik trouwde met Marleentje, niet lang nadien :
Marleentje, Marleentje werd geern gezien
 Dra zong mijn vrouwken
 Een douwriedouwken.
Ja, er zijn er veel schooner misschien !

Ik wilde dat Marleentje niet sterven kon :
Marleentje, Marleentje is mijne zon.
 Want viel ik zonder
 Ik ging ten onder.
Geen meisje wie ik mijn harte nog jon.

—

40

Lapper Crispijn

R. De Clercq

J. J.-B. Schrey en E. Hullebroeck.

De schoentjes gaan er met paren,
En jammer ! de menschen ook.
't Verstand komt niet voor de jaren,
De liefde ? Wat vuur en wat rook !
Ach ! Wisten 't de vliegende gaaien,
Ze werden 't vrij leven niet moe !
Ik zitte mijn schoetje te naaien
En trekke mijn draadje toe.

Hoe groeide uit dat lustige Grietje
Die knorrige dollé katijf ?
Een lief als een hemelbietje,
En nu zoo een duivelig wijf !
Vandaag al de winden aan 't waaien,
En morgen nog ba nog boe.
Ik zitte mijn schoetje te naaien
En trekke mijn draadje toe.

Wat hebt ge aan die pinten, die pijpen ?
Neem liever een druppel, een dop !
Ei, moet-je dat elsen weer slijpen ?
Jees-Christus wat eeuwig geklop !
Ik mag me niet roeren noch draaien
't Is al verkeerd wat ik doe :
Ik zitte mijn schoetje te naaien,
En trekke mijn draadje toe.

Nu zit ze de passie te preken,
 Bij Anneke van den gebuur ;
 En lapper ! geen woordje te spreken,
 Is 't eten te zout of te zuur.
 Straks komt ze mij kozen en aaïen.
 Of zoeken naar bezem of roe.
 Ik zitte mijn schoetje te naaïen.
 En trekke mijn draadje toe.

Weet iemand — daar valt mij alweder
 Dat schoenmakersraadselken in —
 't Verschil tusschen wijven en leder ?
 Voor mij is het klaar gelijk tin.
 De wijven zijn vellen van haaien
 En leder is vel van de koe.
 Ik zitte mijn schoetje te naaïen
 En trekke mijn draadje toe.

—
 41

Het lied van den smid

Er. Liekens

Fr. Andelhof

Een smidje in zijn smisse,
 Die zong den heelen dag ;
 Zijn stemme klonk zoo helder,
 Bij iedren hamerslag,
 Hij zong zoo blij.
 Van tokke, tokke, tok,
 Hij zong zoo vrij
 Van kloppe, kloppe, klop ;
 Het klonk zoo lustig dan,
 Het liedje van den zwarten man.

Een meisje op haar kamer,
 Die had dat lied gehoord,
 Haar hartje ging aan 't jagen
 Bij smidjes aardig woord.
 Het ging zoo snel
 Van tokke, tokke, tok,
 Het ging zoo fel
 Van kloppe, kloppe, klop ;
 Het sloeg zoo teeder dan,
 Bij 't liedje van den zwarten man.

« Och smidje van hierover
 Leer mij dat schoone lied. »
 Lief meisje 'k zal 't u leeren,
 Als gij mij geerne ziet
 Kom zing met mij
 Van tokke, tokke, tok,
 Kom zing met mij
 Van kloppe, kloppe, klop :
 Wij zingen samen dan,
 Het liedje van den zwarten man. » —

Het meiskeu werd ziju vrouwtje
En hij haar « beste man »
En kleine kleuters kwamen,
Die zongen mede dan,
Ze zongen blij
Van tokke, tokke, tok,
Ze zongen vrij
Van kloppe, kloppe, klop ;
Het klonk zoo lustig dan,
Het liedje van den zwarten man.

—
42

Hij die geen liedje zingen kan

W. Gijssels

E. Hullebroeck

Als ik wat laat naar huis toe kom,
Begint mijn vrouw te kijven,
Wat doe ik niet om haar gegrom
Al spoedig heen te drijven.
Ik zing een lied voor 't venster dan
Al trom'lend op de ruiten :

Hij die geen liedje zingen kan,
Die moet er maar eentje fluiten.

Zoodra het onweer wat verzacht,
Dan kom ik voor de pinnen :
'k Heb u iets lekkers meegebracht ;
Toe, speel het lustig binnen !
En 'k krijg er zelfs een stuksken van.
Om 't vreeverbond te sluiten :

Het kindje paaien is een last,
Men zou er bij vergrijzen.
Ik neem den kleinen bengel vast,
En laat hem biezebijzen,
Of geef bij 't lied van « Ruitcr Jan »
Hem papken van beschuiten :

Een brokken boter of wat vet,
Op onze roggen stuiten.
Naast 't werkzaam vrouwken altijd net,
Weert d'armoe bij ons buiten ;
Zoo leef ik als een zalig man
Tot ik mijn oogen sluite.

En wie mijn lied niet zingen kan
Die moet het dan maar fluiten !

—

Tineken van Heule

R. De Clercq

E. Hullebroeck

Tineken van Heule, ons maartje,
Kan werken, gelijk een paardje,
Kan melken, kan mesten,
Kan schuren gelijk de besten.
Tineken van Heule, ons maartje,
Staat hoog in de gunst van ons vaartje,
En als moederken haar prijst,
Dat mijn zuster er om krijscht.
Dan lach ik een beetje in mijn baardje !

Liever dan een visch die in de goudzee zwemt,
Liever dan een vogel die geen sparen kent,
Liever dan een freule
Tineken van Heule,
Tineken, ons maartjen in zijn hemd !

Tineken heeft geld noch goedje,
Noch landeke, noch pandeke, noch koetje,
Noch huisje, noch kruisje,
Nog een lappeke voor mijn buisje.
Tineken heeft geld noch goedje,
Maar een hemel is haar lachen en haar groetje,

Als zij trippelt naar de bron,
Met haar emmer in de zon,
En haar klompeken vast aan haar voetje :
Liever, enz.

Tineken van Heule, mijn minneken,
Op u staat mijn zoetste zinneken,
U lust ik, u kust ik,
Op uw harteke bouw en rust ik.
Tineken van Heule, mijn minneken,
Mijn poezelig dubbel kinneken,
Leg uw handeke in de mijn
En een bruiloft zal het zijn
Van een boer en een schoon boerinneken :
Liever, enz.

44

Lente !

K. De Winter

H. Van Schoor & M. Matthijssens.

Ze stond in 't open deuren
Met blozend — lief gelaat,
En zong een lustig liedeken,
Op trippelende maat.
Het klonk zoo frisch vol zoete min,
Zoo jeudig en zoo blij,
En al de vogels zongen mee
In 't zonneken van den Mei !

Ik vroeg : « Och liefste lieveken
Hoor mij een stondjen aan,
En schenk mij gansch uw harteken,
Wij zullen saam dan gaan. »
Het smeekte bang vol zoete min
Zoo hartelijk en vrij,
En al de bloemen smeekte mee
In 't zonneken van den Mei !

« En weet mijn teeder engelken
Als gij mijn vrouwtje zijt,
Zal ik u zoetjes koesteren,
En minnen voor altijd. »
Het juichte fier vol zoete min,
Zoo jeugdig en zoo blij,
En al de krekels juichten mee
In 't zonneken van den Mei !

Ze stond verrukt te luisteren,
Ik ging dan bij haar en toen
Gaf ik haar op het mondeken
Een flinken, malschen zoen.
Zij schaterde vol zoete min
Zoo hartelijk en vrij,
En heel de Lente zoende mee
In 't zonneken van den Mei !

45

De vink

L. Lambrechts

J. de Klerk

Trientje loerde door de bloemen
Van de jonge dorenhag,
Dorstig naar een guitig knikje,
Naar een schalk « Mooi weer vandaag ! »

Maar zij schrok en trok
Den blonden kop weer vlug terug,
Want een vink riep op den appelboom :
Trien, Trien, ik heb het gezien. Ha, ha !

Trientje lag in 't zoldervenster
En ze dacht : « Ik ben alleen ! »
Over 't moskleed van den gevel
Gleed een briefje naar beneên.
Maar zij schrok, enz.

Vlugger, stouter werd Katrientje
Als zij achter 't haagje zat,
Als zij 't lieve ventje wachtte,
Als hij om een toetje bad.

En zij schrok en trok
Den kop niet meer zoo vlug terug,
En zij lachtte, toen de vink begon :
Trien, Trien, ik heb het gezien. Ha, ha !

—
46

Brief uit Vlaandren

T. Brakels

E. Hullebroeck

Mijn zoeterik om u te schrijven
Sloop ik op onzen zolder stil,
Want moeder alles weten wil.
En dan is 't weer lawaai en kijven.
Ze borg den inktpot maar geen nood,
'k Schrijf met mijn eigen bloed, mijn Fielken,
En zoo mijn woord komt warm en rood
Van uit mijn zielken.

Och moeder, zeg ik, maak geen smerte,
Want 'k min den rijksten vent van 't land,
Zijn oogen zijn als diamant,
Ivoor zijn tanden, goud zijn herte.
Hij is zoo mild dat moe hij maaït
Het goede graan dat andren eten,
En met een kus is hij gepaaïd
En 't leed vergeten.

Mijn kerel, 'k zie u met uw hoedje,
Den knapzak op, de getten aan,
Nog op dien zwarten spoortrein gaan,
En zwaaien nog een laatste groetje....
Ik ging naar huis met veel verdriet....
Die Fransche meiskes zijn veel mooier !
Nu lach ik... Gij verstaat ze niet.
Mijn harteschooier !

En als ik wanten zit te stikken,
Terwijl de zonne buiten stookt,
Dat heel de kouter gloeit en kookt,
Ik denk : « Nu staat mijn duts te pikken...
En dat men zooveel Franschmans vindt,
Die hijgend in die helle zwoegen,
Niet voor 't gezin dat hen bemint,
Maar voor de kroegen.

Die droeve dingen doen me schrikken !....
Moet zóó ik naar mijn kooitje gaan ?
Mijn keerske dat gelijkt een traan,
Het sloorke staat er van te snikken...
— « Ei ! Vrees niet mijn leeuw bezwijkt,
« En bij hem heeft de kroeg geen kansen...
't Lief keersken dat een hart gelijkt
Gaaf aan het dansen !

'k Moet gauw wat nieuws u overmaken :
Dat Truiké trouwt met lange Nant,
Dat weer een huis is afgebrand
En dat... en dat ik nu gaan slapen.
'k Droom altijd van die schoone dreef
Waar laatst we wandelden, mijn vriendje,
Toen ge me noemdet wat ik bleef :
Uw trouw Katrientje.

Brief uit Frankrijk

E. Hullebroeck

Mijn vrouwke lief, ik laat u weten,
Van mijn gezondheid nu den staat ;
Als dat het op zijn vlaamsch hier gaat ;
Veel werken en maar weinig eten.
Maar of ik at of was op loop,
of koren pikte of wiede of schelfde
'k Dacht steeds aan u en ik verhoop
Van u hetzelfde.

Wij zijn hier, vele vlaamsche gasten,
Tien uren verder dan Parijs
Ons werk verdient een goeden prijs.
Want zonder ons zou Frankrijk vasten ;
En vasten geeft een flauwen kop.
Wij doen dat, 's winters, niet uit boete
Maar als het laatste geld op is ;
Omdat wij moeten.

Maar och, waarom daarover klagen,
Want pertig toch als vlinderkes,
Zijn onze zeven kinderkes,
Met kleine mondjes, groote magen
En is er soms wat brood te kort
En zinkt de moed tot in de schoenen
Wij krijgen als 't avond wordt
Elk zeven zoenen !

Doe naar de school ons bloekens stappen,
Want 'k ondervind, het is een troost,
Als men van ver aan vrouw en kroost
Zijn hart met letters kan doen klappen.
En staat de wijsheid in een boek,
Zij zullen daar hun plicht beschouwen,
En, nauwlijks uit de eerste broek.
Niet loopen trouwen.

Hier spreekt men van de kerk te sluiten !
Och, vrouwken, 't waar een droevig lot
Te leven zonder hoop op God
Voor menschen zonder goed of duiten.
Maar onze ploegbaas. kleine Fons
Zei : « Heeft God hier de deur gekregen
Te liever komt Hij ginder bij ons,
Met Zijnen zegen. »

Zoo zit ons volk bij avondstonden
Te praten aan de hoevepoort,
Terwijl men Fielkens trekzak hoort,
En wordt brood en spek verslonden :
Dan de een na de ander zoekt zijn koei
Geen pluimbed, hoor, maar zoo genomen
Men kan in stallen op wat strooi
Van huis toch droomen !

'k Zal ook niet lang uit 't nestje blijven
t Wordt donker en ik word zoo moe,
Dat schier mijn oogen vallen toe,
Wijl in de schuur ik zit te schrijven.
Zoo vrouwke, 'k heb u alleen lief
Ik werp een kus u uit de verte
Tot wederziens, ik sluit mijn brief
Maar niet mijn herte.

48

Mijn Lieveke

Herman Broeckaert

Em. Hullebroeck

Wel zeker, ik hoor ze geren
Ali !

De veugelkes kwinkeleeren,
Alo !

Is 't dat ze kwedelen, swatelen, piepen
Is 't dat ze fluiten of kirren of kriepen,
Stillekes zoetig ! of luid geschal !

'k Hoore ze geren
Aan 't kwinkeleeren

Maar... 'k hoore mijn Lieveke liefst van al !

Wel zeker, ik hoor ze geren,
Ali !

De dichters in hooge sferen,
Alo ;

Dichten ze en doen ze de windekes ruischen,
Dichten ze en doen ze de storremen bruischen,
Rustig geprevel ! of wild geknal !

'k Hoore ze geren
In hooge sferen,

Maar... 'k hoore mijn Lieveke liefst van al !

Wel zeker, ik hoor ze geren,
Ali !

De meidekes zoet mij fleeren,
Alo !

Rozeke, I aureke, Betteke, Mietje,
Fieneke, Lotteke, liezeke, Grietje,
Meidekes mollig en lustig mal ?

'k Hoore ze geren,
Mij lustig fleeren,

Maar... 'k hoore mijn Lieveke liefst van al !

—
49

Van 't Kosterke

Herman Broeckaert

Em. Hullebroeck

— « Zeg kosterken, zeg, waarom vrijt de gij niet?
Dan troost u een lieveken in 't verdriet !

Zeg kosterken ? »

— « Ik heb er, ik heb er tot vrijen geen lust,
Foei, foei, en laat me gerust,
Ik bidde mijn paternosterken,
Ik bidde », zei dat kosterken.

— « Zeg kosterken, zeg, waarom kust de gij niet?
O ! wist gij de vreugde, die 't kussen u biedt !

Zeg kosterken ? »

— « Ik heb er, ik heb er tot kussen gene lust,
Foei, foei, en laat me gerust
Ik bidde mijn paternosterken,
Ik bidde zei dat kosterken,

— « Zeg kosterken, zeg waarom trouwt de gij niet?
O ! wist gij hoe Lizeke U geeren ziet !

Zeg kosterken ! »

— « Ei, vindt er schoon Lizeken in 't kosterken lust ?
O ! O ! Nu leef ik gerust !
Adieu ! mijn paternosterken !
We trouwen ! » zei dat kosterken !

—
50

Jan en Annemi

R. De Clercq.

E. Hullebroeck

Toen Jan nog jong een meisje nam
Hoe flink was Annemie !
Een zonnebloem, een zoete lam,
Een klare bruine bie !
't Was in de oogst, bij werk en lust.
Jochei ! Daar werd gedanst, gekust,
Maar 't schoonste paar
Met donker haar
Was Jan en Annemie.

En toen die daar ter kerke kwam.
Geen mensch en vroeg met wie.
Zijn haar had van den hoornen kam,
Want preusch was Annemie.
Haar kleedje was gebloemd katoen
Daar zou ze zeven jaar mee doen,
En : lief de bruid !
Kaarsrecht vooruit
Trok Jan en Annemie.

Dan Jan de man kreeg woord nog schram
Maar kindren, twee en drie.
Hoe maklijk leert ge uw tortels tam,
Duivinnekens als die !
Geen hand meer om voor drank en spel
Mijn huis, mijn hemel wordt geen hel !
Dus koning in
Zijn arm gezin
Stond Jan voor Annemie.

En als er dan een vierde kwam
Bij Jan en Annemie,
Het kreeg het ook zijn boterham,
Zijn plaats op schoot en knie.
Zij groeiden groot, zij werden vlug,
Ze vlogen weg, en nooit terug,
En huns getween
Voor goed alleen
Zijn Jan en Annemie.

En hij blijft struisch en zij wordt stram
« En « Vrouwken » zegt hij » zie,
« Al waart ge aan beide beenen lam
Gij bleeft mijn Annemie.»
Hun brokje brood, hun schamel huis,
En op hun graf hun eerste kruis,
Een liefde, een lot
Dat late God
Aan Jan en Annemie !

—

Als 't Zondag is.

Willem Gyssels

E. Hullebroeck.

Des Zondags als de klokken
't begin der misse slaan,
Dan komt het boerenmeisje
met leëren schoentjes aangegaan
vol schoone manieren,
bom laderiere,
bom ladera !
Ze is djent en pront en pronkt zoo frisch
Als 't Zondag is,
Trala !

De kloefen mogen rusten
na 't wekedaagsche werk ;
Daarom ook gaat het meisje
zoo geerne naar de kerk, de kerk,
met linten die zwieren
bom laderiere,
bom ladera !
Ze bloost en blinkt gelijk vernis
Als 't Zondag is,
Trala !

En oude kwenen kijken,
ze noemen het een schand
En knorre : Dat is zeker
een die haar netten spant, ja spant
om kermis te vieren,
Bom laderiere,
bom ladera !
Met Pier of Wannes, na ik mis
Als 't Zondag is,
Trala !

Van Pier den Mandenmaker

R. De Clercq

Opsomer

Pier zei : ik weet een woordeke,
Een woordeke voor u :
We trekken 't korte koordeke,
Katrien, we trouwen nu !
Trien-lief, is dat geen plan, geen plan ?

Een huisken met een hoveke
Een keuken met een schouw ;
Wat stoelen en een stoveke,
En wij daar man en vrouw.
Trien-lief, enz.

We komen met ons handekes,
Wel makkelijk aan den kost :
Ik maak er voort mijn mandekes,
Mijn winkel wordt uw post.
Trien-lief, enz.

En kunnen wij wat stuiverkes
Besparen op 't gewin
Ze gaan alzeer en zuiverkes
Den aarden spaarpot in.
Trien-lief, enz.

Blaast dan een gunstig windeke
Het wonderschipke alhier
We koopen ons een kindeke
En heeten 't Trientje of Pier
Trien-lief enz.

Ge kiest, uit al mijn wiegekes,
Het allersierlijkst uit ;
En jaagt de dolle vliegekes
Met kussen van zijn huid !
Trien-lief, enz.

De Voorspelling

L. Lambrechts

E. Hullebroeck.

Verkondig, koekoek in het hout.
Na hoeveel jaar mijn broeder trouwt.
Ik weet, gij zijt een tooveraar,
En elke roep beduidt ; een jaar
Welaan, gij kent mijn broeder wel ?
Voorspel zijn lot, ik tel.

Koekoek (3 maal)

Zoodus, mijn broeder trouwt na 't derde jaar
Het wachten valt hem niet te zwaar !

Verkondig koekoek in het hout,
Na hoeveel jaar mijn zuster trouwt.
Ik weet gij zijt een tooveraar
En elke roep beduidt : een jaar.
Welaan, gij kent mijn zuster wel ?
Voorspel haar lot, ik tel.

Koekoek !

Zoodus mijn zuster houwt na 't eerste jaar
Ik wou dat ik mijn zuster waar !

Verkondig, koekoek in het hout,
Wanneer ben ik, ik zelf, getrouwd ?
Ik weet, gij zijt een tooveraar
En elke roep beduidt : een jaar
Welaan, gij kent mijn trouwlust wel ?
Voorspel mijn lot, ik tel.

Koekoek ! (7 maal)

Zoodus, gij stelt mij uit voor zeven jaar !
Dat mij, dat mij de hemel spaar !

—

Op den weefstoel

R. De Clercq

J. Opsomer

Zit ik op mijn stoeleke,
Tiek, tak, tiek,
En speel ik met mijn spoeleke,
Tiek, tak, tiek,
Dan denk ik op mijn tjoeleke,
En zing me zot en ziek !
Tiek, tak, tiek, tak, tiek tak tiek !

Weef ik aan mijn webbeke,
Tiek, tak, tiek,
Ik doe 't al voor mijn kebbeke
Tiek, tak, tiek,
Ze snatert als een snebbeke,
En bleust gelijk een kriek.

Lever ik mijn lappeke,
Tiek, tak, tiek,
Ik koop heur mantelkappeke,
Tiek, tak, tiek,
We trippen van het trappeke,
En dansen op muziek !

Schoentje lap !

Ern. De Weert.

M. Matthijssens

'k Zit hier weer vol blijde zorgen,
Want ik werk en zing voor haar.
Is 't vandaag niet, dan is 't morgen,
Maar mijn schoentjes moeten klaar...
Trouwen wil ik, trouwen zal ik
O, de liefde maakt me rap !
Nog een gaatje, nog een draadje,
Schoentje, schoentje, schoentje, lap !

Eerst uw eigen schoentjes maken.
Zegt ze lachend : 'k wil een man,
Die voor 't vrouwken en de snaken
Eerlijk 't brood verdienen kan... »
Werken wil ik, werken zal ik :
O, de liefde maakt me rap !

'k Zing mijn liedje luid en blijde :
'k Maak de schoentjes van mijn bruid,
Met een strik van zwarte zijde,
En dan is het liedeken uit...
Trouwen wil ik, trouwen zal ik :
O, de liefde maakt me rap !

Ja, eenieder mag het hooren,
'k Maak de schoentjes voor mijn kroost,
Als er kinderen zijn geboren
Werken zal ik onverpoosd !
Werken wil ik, werken zal ik :
O, de liefde maakt me rap !

De Dahlia

L. Lambrechts

E. Hullebroeck

Gij zijt, gij even twintig ;
Daarbij een halve heer,
Ik ben ik maar een boertje
En al zoo jong niet meer.
Gij noemt uw lief een bloempje
Een roosje ik weet het ja.
Voor mij bloeit langs den Demer
Een frissche dahlia.

Wanneer de kermis daar is,
Met vlaai en krieckenbier,
Dan gaan we met ons meisjes
Gekoppeld op den zwier ;
Voorop, gij beiden, netjes
Wij traagjes achterna ;
Gij met uw geurig roosje
Ik met mijn dahlia.

En wordt het eindelijk zomer
En is de vasten uit
Dan bindt ons de oude paster
Tot bruidegom en bruid.
Gij voert uw blozend roosje
Naar Brussel of naar Spa ;
Ik leid naar Scherpenheuvel
Mijn dikke dahlia.

't Liedeken van den Schilder.

H. Broeckaert.

E. Hullebroeck,

Ik weet, ik weet een huizeke,
Mijn lieveke lief.
Een lachend kleurig kluizeke,
Voor ons gerief.
Een deurken en twee vensterkes
een stil gedoen,
Het blikkert door de bladerkes,
zoo blank in groen,
Daar in den velde,
Daar aan de Schelde
Kom met uw potjes en pannekes. hee !
Kom met uw schilderke mee !
Kom met uw potjes en pannekes, hee !
Kom met uw schilderke mee !

Daar leven wij zoetkes
En vroolijk in vree.
Daar past voor uwe voetkes
Een blommenspree.
En 't meezeke en het merelke en de nachtegaal,
Het kwedelt en het vedelt er in dichterstaal.
Daar in den velde....

We tieren er lijk boomekes,
In bloeiende kracht,
Bij zaligzoete droomekes,
En liefdemacht
Ons kiekskes geven eiers en ons schaapke melk,
Een koeksken en een pappeken is goed voor elk.
Daar in den velde...

En drijft daar langs het waterke,
De kinderkes schuit,
We kiezen ons een « praterke »
Het joligst uit.
Een keirelken, een schilderken uit 't Scheldeland.
Een keirelken volbloedig en van Vlaamschen trant !
Daar in den velde...

Heeft het roosje milde geuren

Em. Hiel

Peter Benoit

Heeft het roosje milde geuren,
Het heeft ook zijn reinheidsvonken ;
Zoo glimmen liefjes lippen
Van reinheid als de roos.

Heeft het roosje reinheidsvonken,
Het schijnt naar spel te trachten ;
Zoo schijnen liefjes lippen
Te smachten naar het spel.

Schijnt het roosje blij te trachten
Naar lustig vogelnippen ?
Zoo wachten liefjes lippen,
Naar mijnen warmen kus.

59

Mijn hart is vol verlangen

Hiel.

P. Benoit

Mijn hart is vol verlangen
En wacht naar 't zoete heilwoord,
Dat men in blijde zangen
Der liefde hoort
Zal hij het nooit verklaren
't Gevoel, dat in zijn oog speelt
En mij doet droomend staren...
En voor mijn geest doet waren
't Heerlikst beeld ?

De kindertijd is henen ;
Moet 't hart daarom gedood zijn ?
O! moeten wij slechts weenen
Vol liefdepijn ?
De tranen mogen stroomen,
Zij dooven toch den gloed niet,
Dien mijne ziel in droomen,
Tot hem verrukt gekomen,
Blij geniet,

O, wat men moge zeggen,
Geen dwang en drukt 't gevoel neer,
Geen ketens moet men leggen
Aan liefde têr ;
Zij schiet haar vuurge stralen
Door 't duister van 't vooroordeel.
Mag zij niet zegepralen,
Dan blijft in 't graf te dalen
't Eenigst deel.

60

Zondag

A. Rodenbach

E. de Penaranda, G. Antheunis

Over dorp en over veld,
't Helderklingend klokje schelt ;
Oud en jong, de dorpelingen
Naadren langs de wegelingen,
Ieder op zijn best gepint,
Vrô en welgezind.

Wierookwalm en orgelklang,
Stille bede en kinderzang
Smelten in harmonisch stijgen
't Midden en godvruchtig zwijgen,
En eenvoudig wordt aanhoord
Gods eenvoudig woord.

Later zit de mannenschaar
In der linden schauw te gaâr
En zij klappen, smooren, drinken,
Bachten d'hage wederklinken
Vreugdekreten bij 't gerol
Der geschoten bol.

Door de reine blauwe lucht
Rijst er menig blij gerucht ;
Kinder reien zingen, klingen,
Op het hof in bonte kringen,
Onder breedden eiken trans,
Lustig aan den dans.

Over dorp en over veld
De avond 'spreidt, de beeklok schelt.
De avond heeft zijn vreugden mede
Voor des braven landman stede ;
Ziel te vreden, hert gerust,
Stillen avondlust.

—

61

Verlangen

G. P. Schmidt

P. Gilson

Ik dale van 't gebergte neer
in 't lachend dal bij 't ruischend meer ;
ik' wandel stil, van droefheid zwaar,
en immer vraagt mijn harte : Waar ?

De zonne schijnt mij hier zoo koud,
de bloei verwelkt, het leven oud,
en wat gezegd wordt leeg geschal :
ik ben een vreemdeling overal.

Waar zijt ge, land, zoo hoog geroemd ?
verlangd, vermoed, maar onvernoemd ?
O land, waar 't groen der hoop ontbloeit,
de roze onverwelkbaar groeit.

Waar mijne droomen wandlen gaan,
Waar mijne dooden levend staan,
o land, dat mijne tale spreekt
en al bezit wat mij ontbreekt.

Ik wandel stil, van droefheid zwaar
en immer vraagt mijn harte : Waar ?
Al fluisterend zegt de wind terug :
« Waar gij niet zijt, daar bloeit geluk ! »

—

Ik ken een lied

G. Antheunis

W. De Mol

Ik ken een lied, dat 't hart bekoort,
Ik ken een lied vol melodij ;
Ik heb het reeds als kind gehoord ;
Die tijd is lang voorbij...
Mijn moeder zong het bij de wieg
Van haren eersten zoon ;
Het klonk zoo lief in haren mond,
Zoo heimlijk zacht en schoon...
O moederzorg ! O moederlied !
Mijn hart vergeet u niet.

Ik ken een lied, dat 't hart bekoort,
Ik ken een lied vol melodij ;
Ik heb het in mijn jeugd gehoord ;
Die tijd is lang voorbij...
Zij zong het ook de blonde maagd,
Die eens mijn liefde won ;
't Was in het veld langs groen en loof,
Bij lentelucht en zon...
O jeugd en liefde ! O rozeblaân !
Hoe snel verwelkt, vergaan !

Ik ken een lied van zoete min,
Ik ken een lied vol melodij ;
Men zong het in mijn huisgezin ;
Die tijd is lang voorbij...
Nu zingt het niemand, niemand meer
Den ouden armen man ;
Geen vrouw kust mij de tranen af,
Die 'k niet weerhouden kan...
Geen kind zingt 't liedje van voorheen.
'k Ben oud en gansch alleen,

—

Oomken.

L. Lambrechts.

P. Gilson.

Oomken heeft getwist in huis,
Oomken wil vertrekken,
Oomken is dat kijven moe,
Moe dat eeuwig gekken ;
't Luistert naar geen reden meer ;
Oomken wil vertrekken !

Vader paait. maar vruchteloos :
“ Moet het maar vergeten ? ”
Moeder paait, maar vruchteloos :
“ W'hadden 't niet geweten. ”
Vruchteloos paait iedereen ;
Oomken wil vertrekken.

Daar verschijnt het jongste kind !
“ Oomken ? baardje trekken !
Treinkes maak ? en juke doen ?
Oomken niet vertrekken ? »
Oomken schiet een traan in 't oog,
't Kon niet meer vertrekken.

—
64

Het groetend kindje

L. Lambrechts

A. De Boeck

Op zijn bloote voeten,
Met zijn wit, wit hemdjen aan,
Komt het kindje 's morgens,
Op het kamertrapken staan :
't Kindje leerde minzaam groeten
Dag vader, dag moeder,
Dag zuster, dag broeder,
Dag allemaal !

Op zijn bloote voeten
Met een kruisken voor den kop,
Loopt het kindje 's avonds
Weer het kamertrapken op ;
Hoor het lieve kindje groeten :
Nacht vader, nacht moeder,
Nacht zuster, nacht broeder,
Nacht allemaal !

—
65

De Nacht

A. Rodenbach

F. De Coninck

O nacht ! O nacht ! o schoone nacht
Langzaam zonk in roode pracht
De eedle zonne en smolt in 't gimmen
En het blaken van de kimmen smolt,
En al met een was 't nacht,
O nacht ! O nacht ! O schoone nacht !

Koninginne van de nacht
In den onbewolkten hemel
Zwemt de mane in 't blij gewemel
Van haar prinklende eerewacht.

D'hemel waar de mane lucht
Wederspiegelt in de vlieten
Die verzilverd henen schieten
Klaar in 't donkre van de nacht.

Ondertusschen lijze en zacht
Door de kruinen van de boomen
Lichte windjes ruisschen komen,
In het stille van de nacht.

Al met eens geeft alles acht !
Alles zwijgt en Godswaarts klimmen
Door de stilte wondre stemmen,
't Lied des zangers van de nacht.

Nachtegale windje zacht,
Klare beke zuivre hemel
Manesching en stergewemel
Lofzang tot des Scheppers macht !

—

De Zanger.

A. Rodenbach.

H. Willems

De vedel aan de zijde,
Het lied in ziel en mond,
Zoo zwierf de zanger rond
Al in den ouden tijde.
En wierp hem stem en schalenklang
Te midden leutig feestgedrang,
Daar, deed hij 't snaartuig ronken
Vol toovrend harmonie,
En zong de zielen dronken)
Van klang en poesie.) 2 m.

Nog zwerft alhier de zanger
En doolt stilzwijgend rond ;
Doch, houdt hij zijnen mond,
Zijn ziele is liedrenzwanger.
Zweeg vreemd gezang en dorperlied,
Verstiet men zijn tale niet,
Nog zou de zwerver komen
En rijzen in de zaal,
Vol beelden en vol droomen
En klang en bonte taal.

Weer zong hij u de sagen
Van uit den ouden tijd,
Der helden grootschen strijd
En grootscher nederlagen ;
De lichte sprook met vroeden zin.
Het lied der abele dichttermin,
Het lied ons ingeschapen :
Dat niemand zingen dorst
Het lied der Dietsche knapen
Dat smacht in veler borst.

—
67

Hoop in God.

E. Hiel

G. Antheunis

Hoop in God, het eeuwig licht !
Ziel blik naar boven,
Hem zult gij nog loven ;
Heil schenkt u zijn aangezicht.
Hoop in God, het eeuwig licht !

—
68

Het kruis

O Kruise, den Vlaming, door moeders hand,
Op 't voorhoofd gedrukt, en in 't herte geplant,
O kruis voor de nachtrust ! O kruis voor het werk !
O kruis voor de haardstêe ! O kruis op de kerk !
Geen hand zal u schennen, geen storremgeweld
Dat 't kruisbeeld in Vlaanderen ooit nedervelt. (2 m.)

Eens veldde de vijand het kruisbeeld hier neer,
Toen grepen de knapen naar vaders geweer,
En moeder verborg hun haar vliemende smert ;
En vestt' hun al beven het kruis op het hert :
« O gaat nu mijn kinderen en strijd voor Gods kruis,
Het voere u ten zege, en brenge u weer thuis. » (2 m.)

Niet één heeft het hoofd voor den kogel gebukt,
Ze vielen, het kruis op hun lippen gedrukt,
Het kruis op hun borst was wel rood met hun bloed,
Maar sterven voor 't kruis, dat is Vlamingenmoed !
« O moeder en ween niet in 't eenzame huis :
Uw kind is gestorven in d'armen van 't kruis. » (2 m.)

O kruise, dat waakt aan den kant van het woud,
O kruise van hardsteen, met letteren van goud,
Gij zijt met den Vlaming in 't graf neergedaald
En rijst uit het graf nu, en zegepraalt !
O kruis, in het bloed onzer vaders geplant,
Bewaar steeds en zegen ons Vlaanderland. (2 m.)

69

Hemelsche Liefde

R. De Clercq

E. Hullebroeck

Hel is de liefde die licht in mij !
Hel is de liefde, hemelsche liefde.
Berg nu voor eeuwig de zon voor mij :
Hel is de liefde, heller dan zij !

Breed is de liefde die bruischt in mij !
Breed is de liefde, hemelsche liefde.
Dood nu de bronnen des levens in mij,
Laat me de liefde en 'k leef er bij ?

Sterk is de liefde die werkt in mij !
Sterk is de liefde, hemelsche liefde.
Leg nu den last van een wereld op mij
Sterk is de liefde, ik draag hem blij !

70

Op Kerstdag

R. De Clercq

E. Hullebroeck

Het klinkt e klee klee klokske
Te nacht,
Het vliegt e wit wit vlokske,
Zoo zacht.
En menschen gaan, en mantels gaan,
Met lappen en met kappen aan,
Adeste !

De kandelaars en keerskens
Zien vroe
Op 't kindeke van tweerskes,
Op stroo ;
En nauwlijks terdt die nader terdt,
Dat 't kindeke niet wakker werd.
Adeste !

Geen andere geruchtjes,
Hoe kleen
Dan asemkes en zuchtjes
Alleen.
Tot hel getaald en hoog getaald
Een stemmeke uit den hemel daalt :
Adeste !

Wiegeliêdje.

Guido Gezelle

Joz. Ryelandt. en L. Mortelmans

Slaap, slaap, kindje, slaap. En doe uw oogskens toe.
Die pinklende winklende oogskens daar,
'k Ben 't wiegen al zoo moe.
'k En kan u niet meer wiegen,
'k En ga u niet meer wiegen,
Slaap, slaap toe !
'g Hebt uw hart en uw mondje voldaan,
'g Hebt al uw krinkelende krullekens aan,
Ach, en 'k en kan van uw wiegje niet gaan,
Slaap, slaap, toe.

Moederke alleen

R. De Clercq.

E. Hullebroeck en J. Opsomer

Wie zal er ons kindeke douwen,
En doet het zijn moederken niet
Wie zal er zijn dekentjes vouwen ?
Dat 't schaarsch door een holleken ziet ?

Kleine, kleine,
Moederke alleen,
Douw, douw, douwderideine,
Kleine, kleine,
Moederke alleen,
Kan van uw wiegske niet schêen !

Wie zal naar ons kindeke kijken,
Dien bleuzenden stouten kapoen ?
Wie zal er zijn hemdekes strijken,
Zijn haarken in krullekens doen ?

Wie zou voor ons kindeke derven,
Heur laatste kruimelke brood ?
Wie zou er, wie zou er voor sterven,
En lachen op kind en op dood ?

73

Onze Vader

G. Anthéunis

Ik kniel hier met de handjes saam ;
Ik ken u nauwelijks bij uw naam,
Onze Vader,
Maar 'k doe wat vader, meeder doet
Uw naam klink toch zoo wonder zoet
En 'k zeg met hen, de handekens te gader :
Onze Vader,
Die in de heemlen zijt.

Ik ga nu slapen, 't uur is daar,
Zie moeder maakt mijn bedje klaar,
Onze Vader,
Zij heft mij op, zij kust mij teer
En legt mij dan in 't bedje neer,
En eer ik slaap herhalen wij te gader :
Onze Vader,
Die in de heemlen zijt.

Ik weet reeds dat er kindren zijn,
Die arm en gansch verlaten zijn,
Onze Vader
Wie ziet hen geern ? Wie kust hen zacht ?
Waar slapen zij wel overnacht ?
Och zorg voor al die kinderkens te gader,
Onze Vader,
Die in de heemlen zijt.

74

Hemelhuis

R. De Clercq

E. Hullebroeck

Door mijn woning
Speelt een zonnig licht,
'k Voel me een kleinen koning
In mijn grooten plicht :
Vrouw en kind te schragen
Op mijn sterke jeugd ;
En ze hoog te dragen
In mijn vreugd !

Daar op 't schouwke,
Prijkt mijn eenig kruis.
Wees mijn engel, Vrouwke,
Wees mijn hemel, huis.
Wees mijn stoutste roemen,
Wees mijn zoetste troost,
Frissche levensbloemen,
Krachtig kroost.

O mijn kindren !
Graaggebroken brood !
Zou 't geluk vermindren
Waar de last vergroot ?
Zou men armoe lijden
Om een mondje meer ?
Och, waar menschen strijden,
Helpt de Heer !

75

De Bietebauw.

R. De Clercq.

E. Hullebroeck

Kleine, kleine stouterik,
Zoudt ge moeder tergen ?
Wacht, ik zal hem roepen, ik,
Uit de zwarte bergen
Grijp, grap, grimmeland,
Zonder lip of zonder tand,
Grijp, grap, grauw !
De bietebauw !

Hoor hem met zijn berenkop,
Op de deuren bonzen,
Krak, hij kruipt een zolder op,
Oei ! Oei ! Oei ! den onzen !
Grijp, grap, grimmeland
Zonder lip of zonder tand
Grijp, grap, grauw !
De bietebauw !

Recht naar bedde komt hij, boe,
Reikt naar de gordijne,
Doe maar zeer uw oogjes toe,
Of ge zijt de zijne !
Grijp, grap, grimmeland
Zonder lip of zonder tand
Grijp, grap, grauw !
De bietebauw !

Neen, neen, neen ! Naar buiten, beest,
Om de stoute knapen ;
Moeders kind is braaf geweest,
Kan zoo schoone slapen.
Douw, douw, kindje douw ;
Zwicht u voor den bietebauw,
Douw, douw, dijn :
En zoete zijn !

76

Voor 't kantkussen

R. De Clercq.

Em. Hullebroeck

Losjes, losjes, losjes,
Vliegen doen de klosjes,
Van den eenen kant,
Naar den anderen kant.
Vrouwkes komen vragen :
Wie zal dat kantje dragen ?
Het liefste kind, het koningskind,
Het liefste kind van 't land !

Zachtjes, zachtjes, zachtjes,
Reizen ons gedachtjes,
Van den eenen kant
Naar den anderen kant
Kan er niemand peinen,
Waar die gedachtjes reizen ?
Naar 't liefste kind, naar 't koningskind,
Naar 't liefste kind van 't land !

Losjes, losjes, losjes,
Kinders gaan als klosjes,
Van den eenen kant.
Naar den anderen kant.
Kinderkens der armen,
Wie reikt u zijn armen ?
Het liefste kind, het koningskind,
Het liefste kind van 't land !

—
77

Speldewerkerslied

C. Devisschere

E. Hullebroeck

Het zonneke rijst,
Het klokje slaat vijf,
Daar binnen wat gaat er zoo snel ?
De boutjes die vliegen
Gezwind door elkaar,
De vingers spinnen
Een weefsel zoo klaar.
En over en heen
Gletsen
Kletsen
De boutjes dooreen.

En 't gaat er zoo geestig en vreugdig
En 't klinkt er zoo luimig en jeugdig :
De kantjes van Vlaanderen, men koopt ze alom,
Van wippe, de wippe, de bom !

Het zonneken brandt
Het klokje slaat twaalf
Daar binnen het werken valt stil.
De boutjes, die rusten
Met spelden en schaar
En liggen te soezen
Getast op elkaar.
Met kwettrend gedruisch
Stappen
Trappen
De meisjes naar huis.

Het zonneken duikt,
Het klokje slaat acht,
Doch binnen en hoort men het niet.
De boutjes die wippen
Nog altijd op maat
De vingers tasten
Naar spelden en draad,
En over en heen
Klotsen
Botsen
Nog boutjes dooreen.

—
78

Fantasia

A. Rodenbach

K. Mestdagh

Het drijven watten wolkskens
Van Zonnelicht doorboemd
De jongeling ziet ze drijven
En droomt...
En onbewust elk wolsken na
Drijft zachtjes een Fantasia
En in de verte smelten bei
Voorbij... voorbij... voorbij...

Het drijven blanke zeilen
Waar 't meer den hemel zoomt
De jongeling ziet ze drijven
En droomt...
En onbewust elk schipken na
Drijft zachtjes een Fantasia
Doch overzee verzinken bei...

Het drijven wondere beelden
Van toovernacht omstroomd
De jongeling ziet ze drijven
En droomt...
En elk omstraalde beeldnis na
IJlt, jagend een Fantasia
Doch naar den Lethé spoeden bei...

Het Lied van het Vlas.

R. De Clercq

Remi Ghesquière.

Zaaiers en wiesters, slijters en booters
Al die hoeven en hekkens heeft,
Hooge schelvers en diepe rookers,
Al die zwingelt en spint en weeft.
Jubelt en zingt en zwaait de handen,
Viert het edelste veldgewas !
Leve de Leie en de Leielanden
En 't Vlas.

Stengelkens goud in groen gegoten
Bloemekens blauw gelijk de lucht
Bollekens dik en dicht gesloten,
Glanzende zaden, vrome vrucht.

Endt er een arbeid, een ander begint er:
Zerp is het zweet, maar zoet het loon.
Weelde in den zomer, weelde in den winter !
't Vlas is gesierd met een vlassen kroon.

Klompenliedeke

R. De Clercq

E. Hullebroeck

Kap ik mijn wilgen blokjes,
Parenwijs uit den boom,
'k Zie ze onder broeks of rokjes,
Haprend aan den zoom
Klompen aan den voet,
Staat onze guitjes goed.

Glad om er in te slieren ;
Licht om er meê te gaan ;
Hol om er in te tieren ;
Hard om er mede te slaan !
Klompen aan...

Lijken ze plomp en pover,
Leerzekens gaan niet voor.
Aan ! En de stoppels over !
Uit ! En de beken door !
Klompen aan...

Bakt u de vorst op 't water,
Koeken van zijn fatsoen,
Niets, om te glijden gaat er
Boven een houten schoen.
Klompen aan...

Kindren van den buiten,
Klompkens bruin van rook !
Op ! Als de leerkens sluiten,
Sluiten de klompkens ook !
Klompen aan...

81

Roosken uit der Heide

Eug. van Oye

K. Mestdagh

Ik wandelen ging 'nen morgenstond
al in der koele heide :
Aldaar ik een roosken bloeien vond,
en sprak het aan en zeide :
« Kom, laat u plukken, o lievekijn !
te zamen zullen wij zalig zijn,
o rozeken in der heide !

Het zag me bedrukt en smeekend aan
het roosken in der heide :!
« Ach, jongeling, ga... maar laat mij staan,
't is beter voor ons beide !
Gij zweeft de wijde wereld rond,
ik sterf op mijn geboorte grond,
op mijn beminde heide ! »

De tijd vloog om... Ik dwaal alleen
al in der naakte heide...
Och God ! waar is het bloemken heen,
dat mijne ziel verbeidde.
Ik weet het niet, maar 't geen ik weet,
't is dat mijn hert u nooit vergeet,
mijn rozeken uit der heide !

82

Ik Jeune mij daarin.

Guido Gezelle

Cath. van Rennes

Ik jeune mij daarin
Ik jeune mij daaran,
Als ik een liedje mag dichten
Ik jeune mij daarin,
Ik jeune mij daaran
Als ik het liedeké kan.

't Was in de blijde Mei.

G. Gezelle

Cath. van Rennes

't Was in de blijde Mei, ei, ei
't Was in de blijde Mei !
En komend achter het land gegaan,
'k Zag al die blijde blomkes staan ;
't Was in de blijde Mei, ei, ei,
't Was in de blijde Mei.

—

Hebt Compassie !

G. Gezelle

Cath. van Rennes

Hebt compassie !
Lang en vele zong ik
En nu en kan en zal mijn stem
Niet meer zingen, want ik ben
Oud en arme en bijkans blind...
Hebt compassie !

—

Janneke ! Mijn Manneke...

G. Gezelle

Cath. van Rennes

Janneke, mijn manneke,
Mijn hert en hemeldief,
Kan der wel een ander
Neen geen ander zijn zoo lief !

—

Hemelvaart.

G. Gezelle

Cath. van Rennes

Brand los, mijn hert, van al wat uw gevlerkte vlucht
/ontbindt.
Brand los, van kot en ketens, nu de weenende ooge
/ontblind ;
Brand los, mijn hert, 't is nu, 't is nu, dat de hemelvaart
/begint !

—

Water, dat voorbij mij vaart...

G. Gezelle

Cath. van Rennes

Water, dat voorbij mij vaart
en lonkt en lacht en groet mij
Staat een wijlke stil
en laat u ook van mij gegroet zijn.

Gij badt op eenen Berg alleen.

G. Gezelle

Cath. van Rennes

Gij badt op eenen berg alleen,
En... Jesu, ik en vind er geen,
Waar 'k hoog genoeg kan klimmen
Om u alleen te vinden ;
De wereld wilt mij achterna,
Alwaar ik ga of sta,
Of ooit mijn oogen sla ;
En arm als ik en is er geen ;
Die nood hebben en niet klagen kan
Die honger, en niet vragen kan ;
Die pijn en niet gewagen kan
Hoe wee het doet !
O, Leert mij, armen dwaas.
Hoe dat ik bidden moet !

Weemoed.

G. Gezelle.

Joz. Ryelandt

Mijn hart is als een blomgewas,
Dat opengaande of toegeloken
De stralen van de zonne vangt,
Of kwijnt en pijnt en hangt gebroken.

Mijn hert gelijkt het jeugdig groen,
Dat asemte in den dauw des morgens
Maar zwakt des avonds moe geleefd,
Vol stof, vol weemoed en vol zorgen.

Mijn hert... mijn hert is krank en broos
En onstandvastig in 't verblijden.
Maar als 't hem wel gaat eenen stond
't Kan dagen lang weêr honger lijden !

BLADWIJZER

29	Aan de Vlaamsche Vrouwen	, 23
33	Aan u alleen	25
51	Als 't Zondag is	41
31	Ballade	24
15	Beiaardlied	13
47	Brief uit Frankrijk	37
46	Brief uit Vlaanderen	36
24	Consciencelied	19
75	De Bietebauw	56
2	De Blauwvoet	5
56	De Dahlia	45
65	De Nacht	50
36	De twee Koningskinderen	27
45	De Vink	35
1	De Vlaamsche Leeuw. . . .	4
26	De Vlaamsche Tale	21
19	De Vlaamsche Zonen zingen vrij en blij	16
65	De Zanger	52
78	Fantasia	58
88	Gij badt op eenen Berg alleen	62
3	Groeninghe	5
84	Hebt Compassie	61
58	Heeft het Roosje milde geuren	46
74	Hemel-Huis	55
69	Hemelsche Liefde	53
86	Hemelvaart	61
64	Het groetend Kindje. . . .	50
17	Het Kerelskind	14
68	Het Kruis	52
10	Het Lied der Vlamingen	10
41	Het Lied van den Smid	32
79	Het Lied van het Vlas	59
37	Het looze Visschertje	29
42	Hij die geen Liedje zingen kan	33
67	Hoop in God	52
82	Ik jeune mij daarin	60
62	Ik ken een Lied	49
50	Jan en Annemie	40
12	Jan Frans Willemslied	11
85	Janneke, mijn Manneke	61
9	Kerelslied	9

14	Kerlingaland	13
13	Klokke Roeland	12
80	Klompensliedeke	59
40	Lapper Crispijn	31
44	Lente	35
35	Lentelied	27
39	Marlientje	30
59	Mijn Hart is vol verlangen	47
48	Mijn Lieveke	50
27	Mijn Moederspraak ,	21
28	Mijn Moedertaal	22
23	Minnezangers Meilied	18
66	Nacht	50
20	Neordzee	17
4	Omdat ik Vlaming ben	6
74	Onze Vader ,	55
63	Oomken	49
54	Op den Weefstoel	43
70	Op Kerstdag	53
21	O Schelde	17
38	Over 't Muurtje	29
81	Roosken uit der Heide	60
55	Schoentje Lap	44
77	Speldewerkerslid	57
5	Strijdkreet	7
43	Tineken van Heule	34
7	't Lied der Vlaamsche Hoogeschool	8
57	't Liedeken van den Schilder	45
18	't Lied van den Landman	15
83	't was in de blijde Mei	61
52	Van Pier de Mandenmaker	42
49	Van 't kosterken	39
61	Verlangen	48
16	Verre van Vlaanderen	14
22	Vlaamsche Psalm	18
76	Voor 't kantkussen	57
8	Waakt	8
87	Water die voorbij vaart	62
30	Wat ik bemin	23
89	Weemoed	62
32	Wie kan u ooit vergeten	25
6	Wij willen	7
11	Wij zijn de Druppels van de zee	11
34	Zeg kwezelke wilt gij dansen	24
60	Zondag	47
25	Zou ik mijn Land niet minnen	25